

På jordet med tiltak som virker

Follo-bønder diskuterer hva de skal gjøre med matproduksjon i skiftende klima

Når myndighetene setter opp to parallelle løp, hvor det ene er å øke matproduksjonen og det andre er å bedre vannkvaliteten, kan det fort bli duket for konflikt. Det prøver lokale aktører nå å unngå.

I morgen kveld skal de samles og diskutere seg fram til mulige løsninger, i et åpent møte i Ås kulturhus. Møtet arrangeres i et samarbeid mellom landbrukskontoret i Follo, PURA, Landbruksrådgivningen SørØst og Follo krets av Norges Bondelag.

- Vi ser hverandres side

Når heller ikke værforholdene er på bøndenes side, og det kommer langt mer nedbør enn det som godt er for et bærekraftig landbruk, ser utsiktene enda dårligere ut, for begge parter. Men likevel er det optimisme å spore.

På begge sider av dette bordet ser vi den andres side, og vi skal komme fram til en enighet og dra i samlet flokk, sier Anita Borge, som er prosjektleder i PURA.

Hun sitter med ansvaret for å gjennomføre vannforskriften i vannområdet Bunnefjorden med Årungen og Østensjøvassdraget. For å få til dette, må hun blant annet sørge for at avrenning fra jordbruket blir mindre, slik at fosfortilførselen til vannene minskes og algeveksten ikke får dominere i vannene.

Jordbearbeiding eller ikke?

Et av tiltakene for å bremse avrenningen, er å pålegge bønderne å la være å bearbeide jorda om høsten, men la den stå i stubb til våren kommer. Da holder jorda fast på massene som ellers ville tatt med seg næring og forsvunnet i vannene. Men på den andre siden gir høstpløying av og til bedre forutsetning for å øke matproduksjonen, slik bønderne er pålagt.

Så langt ser det fastlåst ut, men Borge ser langt ifra mørkt på situasjonen.

Landbrukssjef i Follo Ole Eide (fra venstre), prosjektleder i PURA Anita Borge og Ås-bonde Tom Wetlesen håper at mange har mulighet til å komme på det åpne møtet i Ås kulturhus i morgen kveld. Her blir det både foredrag og rom for diskusjon.

FOTO: HANNE VÆREN

For henne gjelder det å finne mulighetene som ligger der, og dialoger stikkordet.

Jeg håper så mange som mulig vil komme på møtet. Der skal alle få legge fram sin side av saken, og vi skal diskutere oss fram til noen felles retningslinjer, sier hun.

Fosforindekskalkulator

Møtet ledes av landbrukssjef i Follo, Ole T. Eide. Landbruksdirektør i Oslo og Akershus, Morten Ingvaldsen, skal ta pulsen på kornproduksjonen på Østlandet i dårlig vær i lys av kravet om god vannkvalitet. Professor Tore Krogstad ved Universitetet for

miljø- og biovitenskap (UMB) vil presentere «fosforindekskalkulatoren». Per Ove Lindemark fra Norsk Landbruksrådgivning Sørøst skal ta for seg bruken av kalkulatoren og gjødselplanlegging, og gårdbruker Tom Wetlesen i Nordby vil dele erfaringer med praktisk bruk av kalkulatoren.

Siste post på programmet før avsluttende diskusjon er «Kornproduksjon i et skiftende klima» av Einar Strand, som er prosjektleder for Fagforum Korn.

HANNE VÆREN OG INGVIll HAFVER

ingvill@amba.no
99 57 06 47

FAKTA

- PURA-prosjektet eies av Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Ås og Oslo. Finansieringen skjer gjennom overføring fra eierkommunene sammen med statlige bidrag.
- Prosjektets mål er å sikre god kjemisk og økologisk tilstand, tilnærmet naturlig, for vannkvaliteten i Bunnefjorden, Gjersjøen og Årungen. Forurensninger skal fjernes og tiltak settes inn for å gjøre forbedringer.

Med fosforindekskalkulatoren kan bønderne selv regne ut hvor de bør unngå å høstpløye.

ARKIVFOTO

- PC vil bli et vanligere syn på jordene

Fosforindekskalkulator er et nytt begrep. Den skal sørge for at bønderne ikke lar mer dyrket mark overvintre ubearbeidet enn det som er nødvendig.

Både Anita Borge fra PURA, bonde Tom Wetlesen og landbrukssjef i Follo, Ole Eide, mener kalkulatoren er et verktøy som gjør at bønderne kan møte kravet om reduksjon av avrenning på en enklere måte enn før.

Måltrett

Det dreier seg i praksis om en metode som gjør at bønderne blir mer bevisste på hvilke jordener som har størst avrenning til vassdr-

gene. Dette gjør at de kan sette inn tiltak på avgrensede områder, i stedet for å iverksette tiltak generelt.

Vi vet at 80 prosent av avrenninga kommer fra 20 prosent av jordbruket. Det betyr at noen jordener er det viktig ikke å høstpløye, mens andre steder gir mindre eller ingen skade på vannkvaliteten ved å bli høstpløyd, sier Tom Wetlesen.

Han er glad for håndboken som PURA har tatt initiativ til, og som UMB og Bioforsk har forfattet. Den fungerer som en bruksanvisning for bønderne som ønsker seg mer måltrettede tiltak, som han mener gir bønderne til-

bake selvvråderetten over egne jordener.

Bønder med PC vil altså bli et vanligere syn på jordene. Nå kan bønderne selv regne seg fram til, via blant annet topografi og lengde på åkerdrage, hvor viktig det er å la en øker stå i stubb til våren kommer, sier Wetlesen, som driver gårdsbruk i Nordby i Ås.

Dette er landbrukssjef Ole Eide helt enig i.

Han mener at når bønderne får medbestemmelse over egen eiendom, blir det også mer psykologisk motiverende for dem å gjøre tiltak på eget initiativ.

Hjelper det?

Selv om tiltakene de ulike aktørene kommer fram til blir konstruktive, og alle bidrar til å gjøre vannene renere, vil Årungen alltid forbli et næringsrikt vann med tidvis dårlig siktedyp.

Ja, noe tindrende klart fjellvann vil det aldri bli, konstaterer Tom Wetlesen.

Både han, Anita Borge og Ole Eide håper at innbyggerne har realistiske forventninger til hva som er mulig å få til.

HANNE VÆREN
redaksjon@amba.no